

HOẠT ĐỘNG PHỤC VỤ CỘNG ĐỒNG CỦA CÁN BỘ, VIÊN CHỨC VÀ SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC XÂY DỰNG MIỀN TÂY

COMMUNITY SERVICE ACTIVITIES OF OFFICERS, OFFICE WORKERS AND STUDENTS OF MIEN TAY CONSTRUCTION UNIVERSITY

Lê Minh Điền, Lương Phước Thuận

Tóm tắt:

Hiện nay, Bộ Giáo dục và Đào tạo rất quan tâm vào tiêu chí chất lượng của hoạt động phục vụ cộng đồng ở các trường đại học, thể hiện rõ trong một số tiêu chí của Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục theo Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT và Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo theo Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT. Bài viết góp phần làm rõ một số khái niệm liên quan đến hoạt động phục vụ cộng đồng thông qua những hoạt động thực tiễn đã thực hiện của cán bộ, giảng viên, nhân viên và sinh viên Trường Đại học Xây dựng Miền Tây trong thời gian qua. Trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp để không ngừng nâng cao chất lượng, đáp ứng các yêu cầu nhiệm vụ phục vụ cộng đồng góp phần thực hiện tốt Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục của Bộ Giáo dục và Đào tạo trong giai đoạn mới.

Từ khóa: Cộng đồng, phục vụ cộng đồng, gắn kết cộng đồng, giáo dục đại học, đánh giá chất lượng giáo dục.

Abstract:

Currently, the Ministry of Education and Training is very interested in the quality criteria of community service activities at universities, which is reflected in several criteria of the Standard for evaluating the quality of educational institutions according to Circular No. 12/2017/TT-BGDĐT and the set of standards for evaluating the quality of training programs according to Circular No. 04/2016/TT-BGDĐT. The article contributes to clarifying some concepts related to community service activities through practical activities carried out by officers, lecturers, staff, and students of Mien

1. Khái niệm hoạt động phục vụ cộng đồng

Luật Giáo dục Đại học sửa đổi năm 2018, hợp nhất bởi văn bản 42/VBHN-VPQH ngày 10/12/2018 xác định giáo dục đại học hiện nay bao gồm 3 lĩnh vực hoạt động chính: Đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng.

Hoạt động phục vụ cộng đồng thể hiện vai trò, trách nhiệm của nhà trường trong việc đáp ứng yêu cầu của xã hội, vì lợi ích chung của cộng đồng, góp

Tay Construction University in recent years. On that basis, some solutions are proposed to continuously improve the quality, meet the requirements of community service tasks, and to contribute the good implementation of the Education Quality Assessment Standards set by the Ministry of Education and Training in the new phase.

Keywords: Community, Community service, Community cohesion, Higher education, Education quality assessment.

ThS. Lê Minh Điền

Phòng Khảo thí và Đảm bảo chất lượng - Trường ĐHXD Miền Tây

ThS. Lương Phước Thuận

Phòng Khoa học và Hợp tác quốc tế - Trường ĐHXD Miền Tây

Email: leminhdien@mtu.edu.vn

ĐT: 0326.668.689

Ngày nhận bài: 10/5/2022

Ngày gửi phản biện: 01/6/2022

Ngày chấp nhận đăng: 06/6/2022

phần phát triển đời sống vật chất, tinh thần cho cộng đồng; Đồng thời mang lại cơ hội học tập cho sinh viên và giảng viên bên ngoài lớp học, giúp sinh viên thể hiện được những kiến thức đã học và phát triển bản thân; Xác định được trách nhiệm và quyền lợi của toàn thể cán bộ, viên chức, sinh viên trong việc xây dựng và tổ chức các hoạt động kết nối và phục vụ cộng đồng, từ đó từng bước xây dựng và nâng cao nhận thức của Nhà trường trong việc xây dựng hình ảnh, chất lượng giáo dục, văn hóa chất lượng giáo dục [1].

Hoạt động phục vụ cộng đồng là các hoạt động phục vụ gắn kết với học tập để đảm bảo được hai mục tiêu: kết quả đào tạo như mong đợi và lợi ích mang đến cho cộng đồng thông qua các hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học, phục vụ gắn kết với cộng đồng.

Theo đó, hoạt động phục vụ cộng đồng bao gồm các hoạt động [2]:

- Dạy học trong môi trường cộng đồng:

Dạy học thông qua dự án, đề tài nghiên cứu khoa học dựa vào cộng đồng; dạy học thông qua tham quan công trình, dự án thực tế; dạy học thực hành kết hợp với doanh nghiệp, địa phương; dạy học trải nghiệm tại các doanh nghiệp, địa phương;.... Xây dựng và phát triển các mối quan hệ mật thiết giữa nhà trường với các cơ quan tổ chức, doanh nghiệp, cơ sở tuyển dụng lao động từ việc thiết kế chương trình đào tạo đến thực hiện quá trình đào tạo, đánh giá và hỗ trợ sinh viên nhằm nâng cao chất lượng đào tạo theo hướng đáp ứng nhu cầu xã hội, tạo cơ hội cho sinh viên ra trường có việc làm. Đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trong đó có định hướng dạy học vì lợi ích cộng đồng bằng cách tích hợp, lồng ghép triết lý giáo dục “Service learning” (Học tập phục vụ cộng đồng) vào các chương trình đào tạo.

- Các hoạt động vì cộng đồng, bao gồm cả phi lợi nhuận và lợi nhuận:

Tổ chức các khóa tập huấn, hội thảo, đào tạo ngắn hạn về ngoại ngữ, tin học, kỹ năng mềm, kỹ năng sống, ... cho các đơn vị, cơ sở của cộng đồng, chuyển giao công nghệ, cho thuê/mượn trang thiết bị, cơ sở vật chất của Nhà trường,...

- Các hoạt động tình nguyện:

Bao gồm tất cả các loại hình hoạt động tình nguyện, hỗ trợ, phục vụ cộng đồng như: Phối hợp thực hiện các hoạt động phục vụ cộng đồng do các cơ quan, đơn vị, đoàn thể các cấp triển khai; Tổ chức, phối hợp tổ chức các hoạt động tư vấn hướng nghiệp, phát triển những nguồn sinh kế mới, bảo vệ môi trường, tuyên truyền để góp phần nâng cao ý thức và hiểu biết về vấn đề môi trường, thúc đẩy tinh thần tự nguyện trong công tác bảo vệ môi trường; tư vấn tuyển sinh hàng năm cho học sinh và phụ huynh học sinh; Tổ chức các hoạt động tình nguyện có ý nghĩa như mùa hè xanh, hiến máu nhân đạo, tiếp sức mùa thi, hỗ trợ các trung tâm bảo trợ xã hội, các hoạt động công tác xã hội phục vụ cộng đồng khác; Tổ chức các hoạt động giao lưu - hợp tác đào tạo trong nước, giao lưu - hợp tác doanh nghiệp nhằm mục đích kết nối, đào tạo cùng doanh nghiệp, tạo cơ hội tìm việc làm cho sinh viên; Tổ chức, tham gia các hoạt động giao lưu - hợp tác quốc tế: Hội nghị, hội thảo quốc tế, các chương trình gặp gỡ, giao lưu, hợp tác với thanh niên, sinh viên quốc tế trong và ngoài nước để quảng bá hình ảnh Việt Nam, của Nhà trường;...

- Nghiên cứu khoa học dựa vào cộng đồng:

Lựa chọn và xây dựng các đề tài khoa học vừa phục vụ lợi ích cộng đồng vừa nâng cao được năng lực nghiên cứu khoa học của giảng viên và sinh viên, các đề tài khoa học có sự tham gia nghiên cứu của cộng đồng. Tham gia các hội đồng khoa học chuyên ngành, qua đó đề xuất các ý kiến góp phần xây dựng và phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa giáo dục của cộng đồng và của địa phương; Hỗ trợ các đơn vị, địa phương thực hiện các nhiệm vụ khoa học công nghệ cấp tỉnh, cấp bộ ngành, thực hiện các đề án/chương trình của Chính phủ,...

Bên cạnh đó, các khoản thu của Nhà trường bao gồm khoản thu từ hoạt động kinh doanh, dịch vụ phục vụ cộng đồng, đầu tư tài chính giúp Nhà trường hoạt động, đầu tư và phát triển.

2. Hoạt động phục vụ cộng đồng trong Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục

Từ năm 2016, Bộ GD&ĐT đã xây dựng Bộ tiêu chuẩn đánh giá chương trình đào tạo, đặc biệt là Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục trên cơ sở Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng trường đại học của AUN-QA (ASEAN University

Network - Quality Assurance) nhằm đưa giáo dục Việt Nam tiếp cận, hòa nhập chuẩn chất lượng giáo dục đại học khu vực Đông Nam Á [3]. Trong đó:

- Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14/03/2016 có nhiều tiêu chuẩn, tiêu chí liên quan đến phục vụ cộng đồng, tuy nhiên, có 2 tiêu chuẩn nhấn mạnh đến hoạt động cộng đồng là tiêu chuẩn 6 (Đội ngũ giảng viên, nghiên cứu viên) và tiêu chuẩn 7 (Đội ngũ nhân viên).

- Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19/5/2017 có nhiều tiêu chuẩn, tiêu chí liên quan đến phục vụ cộng đồng, tuy nhiên có 3 tiêu chuẩn nhấn mạnh đến hoạt động phục vụ cộng đồng là tiêu chuẩn 5 (Các chính sách về đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng), tiêu chuẩn 21 (Kết nối và phục vụ cộng đồng), và tiêu chuẩn 24 (Kết quả phục vụ cộng đồng). Bộ tiêu chuẩn này cho thấy tầm quan trọng của hoạt động phục vụ cộng đồng trong trường đại học. Các tiêu chí được phân bổ toàn diện theo nguyên tắc PDCA (Plan - Do - Check - Act) cũng cho thấy đây là hoạt động cần được trường đại học đầu tư một cách bài bản: từ xây dựng chính sách đến triển khai, giám sát, rà soát, đối sánh và không ngừng cải tiến.

3. Thực tiễn của hoạt động phục vụ cộng đồng tại Trường Đại học Xây dựng Miền Tây

Hiện nay, nhiều trường đại học chỉ tập trung vào 02 nhiệm vụ chính là đào tạo và nghiên cứu khoa học. Do đó, hoạt động phục vụ cộng đồng chủ yếu là hoạt động phong trào, hỗ trợ cho quá trình đào tạo và nghiên cứu khoa học. Nguyên nhân chính là do các quy định của Nhà nước về hoạt động phục vụ cộng đồng chưa được triển khai mạnh mẽ, sâu rộng trong các cơ sở giáo dục. Một số trường chưa thực hiện tự đánh giá, kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục theo Thông tư 12/2017/TT-BGDĐT nên chưa tích cực triển khai các hoạt động phục vụ cộng đồng. Hoạt động phục vụ cộng đồng xem là nhiệm vụ chính của các tổ chức đoàn thể, tập trung vào các hoạt động: đóng góp quỹ, hiến máu nhân đạo, mùa hè xanh tình nguyện,...

Tuy nhiên, Trường Đại học Xây dựng Miền Tây, từ năm 2020, đã xác định hoạt động phục vụ cộng đồng là một trong ba nhiệm vụ chính. Điều này thể hiện qua Quyết định số 329/QĐ-ĐHXDĐT ngày 06/7/2021 của Hiệu trưởng Trường Đại học

Xây dựng Miền Tây ban hành “Sứ mạng, tầm nhìn, giá trị cốt lõi và triết lý giáo dục”: “Môi trường thân thiện - Tri thức khoa học - Ứng dụng thực tế”.

Vì vậy, hoạt động phục vụ cộng đồng của Nhà trường đã hình thành và phát triển theo chiều sâu trên phạm vi rộng, gắn kết chặt chẽ với hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học. Nhà trường đặc biệt quan tâm đến hoạt động kết nối với các địa phương, doanh nghiệp để hỗ trợ Nhà trường trong mọi mặt hoạt động. Một số thành tựu nổi bật trong hoạt động phục vụ cộng đồng của Nhà trường trong thời gian qua:

- Hoạt động đào tạo:

- + Hằng năm, các khoa chuyên ngành tổ chức cho sinh viên tham quan các công trình xây dựng trọng điểm, các doanh nghiệp: công trình thi công hầm Metro tại Thành phố Hồ Chí Minh, công trình thi công “xưởng may giày Tỷ Xuân” tại Khu công nghiệp Hoà Phú, công trình thi công nhà công nghiệp và tham quan quy trình sản xuất cử bê tông cốt thép dự ứng lực tại khu công nghiệp Gia Long, Bến Tre, Công Ty TNHH Xi Măng Holcim Việt Nam - Nhà Máy Xi Măng Hòn Chông, Công ty cổ phần gạch không nung Kiên Giang, Công ty TNHH MTV khai thác và chế biến đá An Giang,...

- + Nhà trường thường xuyên gắn kết với nhiều doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long cũng như các địa phương để hỗ trợ sinh viên thực tập, tư vấn hướng nghiệp, tuyển dụng, học bổng: Công Ty TNHH Tư vấn Đầu tư & Xây dựng Hòa Bình, Công Ty Cổ phần Tư vấn Xây dựng Vĩnh Long, Công Ty TNHH Xây Dựng Hoàn Mỹ, Công ty cổ phần Xây dựng HIDICO, Công Ty TNHH Thương Mại và Dịch vụ Xây dựng Phú Quốc, Công Ty TNHH MTV Bê Tông TICCOC, Công Ty TNHH Xây dựng An Phúc Thành,...

- Hoạt động tình nguyện: Năm học 2020-2021, Đoàn trường được Trung ương Đoàn tặng Bằng khen “Đã có thành tích xuất sắc trong công tác Đoàn và phong trào thanh niên trường học”. Trong công tác phòng chống dịch bệnh Covid-19, Đoàn Thanh niên đã thành lập nhiều đội hình trong đó, có đội tiếp sức hỗ trợ trực các chốt phòng chống dịch, hỗ trợ nấu ăn phục vụ lực lượng tuyến đầu chống dịch, ... vinh dự được Bộ trưởng Bộ Xây dựng tặng bằng khen cho 02 đoàn viên đã có thành

tích xuất sắc trong công tác phòng, chống dịch Covid-19.

Hình 1. *Đội Sinh viên tình nguyện tham gia phòng chống dịch Covid-19 Trường ĐHXDMT*

- Hoạt động nghiên cứu khoa học:

Nhà trường đã có những chuyển biến tích cực trong công tác nghiên cứu khoa học. Số lượng đề tài nghiên cứu khoa học, bài báo khoa học không ngừng gia tăng. Trong đó, hoạt động nghiên cứu khoa học hướng đến cộng đồng bắt đầu phát triển trong đội ngũ cán bộ, giảng viên và sinh viên. Hằng năm, Nhà trường thường xuyên tổ chức các hội thảo khoa học và triển khai thực hiện nhiều đề tài nghiên cứu khoa học phục vụ hoạt động cộng đồng, góp phần gắn kết chặt chẽ giữa Nhà trường với địa phương, doanh nghiệp trong quá trình đào tạo: Xây dựng mô hình du lịch làng nghề gắn liền với tiềm năng cảnh quan sẵn có của khu vực làng nghề hoa kiểng Tân Quy Đông - Thành phố Sa Đéc (ThS.KTS Mai Thanh Bình, ThS.KTS Huỳnh Thị Kim Loan); Quá trình biến đổi của nhà ở nông thôn Đồng Tháp dưới sự tác động của nền kinh tế thị trường từ năm 1986 đến nay (ThS. Lê Hồ Tuyết Ngân); Khảo sát thực trạng đào tạo nguồn nhân lực trình độ đại học các chuyên ngành về xây dựng tại các cơ sở đào tạo khu vực đồng bằng sông Cửu Long (ThS. Huỳnh Quốc Huy); Thiết kế chung cư nhà ở xã hội theo xu hướng kiến trúc xanh tại thành phố Vĩnh Long (SV Trần Thanh Tuấn); Ứng dụng vật liệu nhẹ trong thi công nhà nhân ái (SV. Nguyễn Công Danh); Khảo sát, đánh giá những giá trị truyền thống trong nhà ở khu vực đồng bằng sông Cửu Long (SV. Nguyễn Hữu Ân);...

- Hoạt động phục vụ cộng đồng phi lợi nhuận và lợi nhuận:

Các trung tâm của Nhà trường thường xuyên

thực hiện nhiều dịch vụ cho các địa phương, tổ chức, cá nhân trong và ngoài tỉnh Vĩnh Long. Qua đó, khoản phí dịch vụ đã góp phần mang lại doanh thu cho Nhà trường như tư vấn xây dựng, kiểm định, thí nghiệm vật liệu chuyên ngành xây dựng, sát hạch công nghệ thông tin, ngoại ngữ, sát hạch tay nghề,... Nguồn kinh phí thu từ hoạt động sự nghiệp, dịch vụ hằng năm của Trường trên 6 tỷ đồng, trong đó: Hoạt động thí nghiệm trên 1,5 tỷ đồng; hoạt động ngoại ngữ, tin học hơn 3 tỷ đồng; thu các dịch vụ khác hơn 1 tỷ đồng;... [4]

Hình 2. *Phương án thiết kế kiến trúc cầu đi bộ Tp Vĩnh Long đạt giải nhất của Trung tâm Tư vấn Xây dựng [5]*

Nhà trường luôn đồng hành cùng địa phương trong các hoạt động cộng đồng qua việc hỗ trợ cơ sở vật chất các hội trường, nhà thi đấu đa năng, ký túc xá,... phục vụ công tác tư vấn tuyển sinh, hướng nghiệp, các giải thi đấu, giao lưu bóng đá, hội thao, bệnh viện dã chiến trong giai đoạn dịch bệnh Covid-19,... của UBND tỉnh Vĩnh Long, Sở Giáo dục và Đào tạo Vĩnh Long, Sở Lao động, Thương binh và Xã hội Vĩnh Long, các trường phổ thông trung học,...

4. Một số giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động phục vụ cộng đồng trong Nhà trường

Trong những năm gần đây, Nhà trường đặc biệt quan tâm đến hiệu quả các hoạt động phục vụ cộng đồng với mục tiêu không những đáp ứng yêu cầu công tác tự đánh giá, kiểm định chất lượng giáo dục mà còn thúc đẩy, nâng cao chất lượng hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học. Bên cạnh những kết quả nổi bật đã đạt được, để hoạt động phục vụ cộng đồng thật sự đi vào chiều sâu

và thiết thực, tác giả đề xuất một số giải pháp như sau:

- Triển khai, bổ sung trong kế hoạch phát triển Nhà trường trung hạn, hằng năm những nội dung hoạt động phục vụ cộng đồng.

- Xây dựng kế hoạch dài hạn, trung hạn, hằng năm về phục vụ cộng đồng một cách cụ thể, chi tiết và được triển khai, đánh giá, cải tiến.

- Xây dựng chính sách, đề án riêng cho hoạt động phục vụ cộng đồng nhằm hỗ trợ, cụ thể hóa các nội dung hoạt động phục vụ cộng đồng.

- Nhà trường có thể giao nhiệm vụ cho một đơn vị hoặc tổ chức đoàn thể chịu trách nhiệm chính về phục vụ cộng đồng để chủ trì, thống nhất hoạt động các đơn vị.

- Khi xây dựng chương trình đào tạo, chương trình dạy học, Nhà trường cần chú trọng lồng ghép hoạt động phục vụ cộng đồng qua một số học phần tự chọn, chuyên đề, triển khai các phương pháp dạy học trong môi trường cộng đồng.

- Tăng cường hợp tác với các địa phương, doanh nghiệp thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học, chuyển giao các sản phẩm, công nghệ.

- Phổ biến, tuyên truyền rộng rãi các hoạt động phục vụ cộng đồng của Nhà trường nhằm thu hút, nâng cao chất lượng hoạt động phục vụ cộng đồng trong đội ngũ cán bộ viên chức và sinh viên.

- Hằng năm, Nhà trường nên khảo sát sự hài lòng các bên liên quan về hoạt động phục vụ cộng đồng.

Tài liệu tham khảo

- [1]. <https://hvpnv.edu.vn/bai-viet/chinh-sach-ket-qua-phuc-vu-cong-dong> [Truy cập ngày 5/5/2022]
- [2]. Lê Văn Hảo, Đinh Đồng Lưỡng. Hoạt động phục vụ cộng đồng của trường đại học theo yêu cầu kiểm định chất lượng: thực trạng và mô hình, giải pháp phát triển. Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc gia “Bảo đảm và kiểm định chất lượng giáo dục đại học trên thế giới và ở Việt Nam”, ngày 23/10/2019 (tr. 27 - 35). Hiệp hội các trường ĐH&CD Việt Nam.
- [3]. <https://mtu.edu.vn/Default.aspx?ArticleId=e6bec124-c7a6-484a-a97d-dde90f847608> [Truy cập ngày 5/5/2022]
- [4]. Báo cáo kết quả thực hiện Nghị Quyết Hội nghị cán bộ viên chức của Trường ĐHXDMT hằng năm.
- [5]. <https://baovinhlong.vn/xa-hoi/202111> [Truy cập ngày 6/5/2022]